

Sider, og heldigvis siger jeg, nemlig hvis man vilde tage Konsekvenserne af, hvad man selv anerkjender, at Forholdene ere saaledes, som jeg har antydet. Vi hørte det forleden Dag her paa Rigsdagen, at man ganske rolig fremstillede det som en bevist Kjendsgjerning, at Forholdene ved Landstiftsaffærtionen f. Ex. vare saaledes, at de der ved beskæftigede Arbejderes Helbred og Kraft maatte blive nedbrudt — de blive forgiftede, saa at de i en tidlig Alder ere adslagne — hvorfor det ikke kunde gaa an at tvinge Arbejdsgiverne ved saadanne Forretninger til at udflyttesforsikre deres Arbejdere. Det er en selvfølgelig Ting, og det bliver anerkjendt nu fra mange Sider, at det at være henvist til fysisk Arbejde er nedbrudende for Sundheden i umaadelig mange Tilfælde, saa at Folk, fordi de miste Arbejdsønnen, maa blive arbejdsløse. Det er endvidere erkjendt, at Arbejdsforholdene blive mere og mere løse, idet snart alle Forpligtelser mellem Arbejdere og Arbejdsgivere ere forsvundne, og at Arbejderne mere og mere maa søge hen til de store Arbejdssteder for at kunne ernære sig og Sine. Vi se det anerkjendt i stadig større Udstrækning, og ogsaa Regjeringen erkjender dette i sine Motiver. Den siger dette Besynderlige, og hvad der for mig staar som en vigtig Indrømmelse af, at vi, der tale fra Arbejdernes Standpunkt, have Ret, at Byrderne i de Kommuner, hvor de store Forretningscentre ligge, vilde blive overordentlig store, dersom man ikke holdt paa det Naremaal, som Ministeren mener, at det er rigtigt at sætte som Betingelse for Opnåelsen af Forsørgelsesret. Altsaa, den ærede Minister siger, at der, hvor Arbejderne søge hen for at faae Arbejde, der, hvor der er den største Virksomhed og mest Arbejde at faae, er der ogsaa mest Udset til Fattigdom. Men er dette dog ikke en sørgelig Kjendsgjerning? Jeg tror at kunne gaa ud fra, at vi vel omtrent Alle ere enige om, at Arbejde er den eneste værdifrembringende Faktor i Samfundet, at Arbejde, er det, som bringer vort Samfund, og at Arbejderen er den, som med det Arbejde, han udfører, ligegyldigt om det er fysisk eller aandeligt, bidrager til, at Samfundets Rigdomme Nar for Nar stige. Men er det ikke fortvøvlende, at man skal erkjende, at der, hvor der er mest Arbejde, er der ogsaa størst Fattigdom eller størst Sandynlighed for Fattigdom? Burde det ikke være indrettet saaledes, at hvor der er mest Arbejde, der burde netop Velstanden være og fordelt paa en saadan Maade, at Fattigdommen var hælhjst? Al der paa disse Steder, hvor Forretningscentrene ere, og hvor Forretningerne og Arbejdet gaa

deres Gang, er Velstand, at der her bliver frembragt uhyre Værdier, og at Samfundet bliver beriget derved, kan ikke bestrides. Men hvor bliver Rigdommen af, naar der er Udset til størst Fattigdom paa disse Steder, hvad jo Regjeringen selv erkjender? Den bliver ikke hos Arbejderne, som blive fattige, nei, den bliver hos den Enkelte, som har Ret til at udbytte Arbejdernes Arbeidskraft og benytte den saaledes, at hans Helbred nedbrødes, saa at han tidlig bliver gammel og ude af Stand til at ernære sig og Sine. Thi saaledes maa det gaa, naar man selv i store Forretninger byder Folk en saadan Løn, at de, selv medens de have Arbejde, hvis det mindste Ulykkestilfælde tilstøder dem, blive ude af Stand til at bestytte sig selv og Sine, saaledes at de kunde blive befriede for at komme ind under det offentlige Fattigvæsen. Saaledes er Forholdet. Da det forekommer mig, at naar man har erkjendt eller er tvungen til at erkjende det — thi man har jo erkjendt det i Motiverne — burde man komme til det Resultat, at man sadde — og det siger Regjeringen ogsaa paa en Maade, men den tager ikke Konsekvenserne deraf —: Disse Folk ere i dette Tilfælde i uforskyldt Trang, de ere ikke selv Skyld i, at deres Forhold ere saaledes, de ere ude af Stand til at være Herre over disse Forhold, de bør derfor ikke lide under dem. Det forekommer mig, at dette burde man gjøre sig klart. Da der er Et endnu, som man først og fremmest burde gjøre sig klart, naar man vil begynde at lovgive om Tvång overfor disse Mennesker, som paa en eller anden Maade ere komne i Berøring med det offentlige Fattigvæsen, forinden man giver sig til at tale om Modvillighed, Bitterhed og Opsættighed hos disse Mennesker. Man burde overveje, om der ikke i de Livsvilkkaar, de have været underkastede, den Udbytning af det økonomiske System, de have været Gjenstand for, og det omflakkende Liv, de have været nødte til at føre for at tjene Brødet til sig og Sine, og hvor de ofte have været Vidne til, at Hustru og Børn led Mod ligestem de selv, om der ikke deri kunde være nogen Udflydning for, at Bitterhed havde skildt deres Sind, og om ikke Modvilligheden mod dem, som de mene have Skyld deri, kunde have sin Grund i hele Systemet og Følgerne deraf. Det forekommer mig, at man burde betænke det, forinden man begynder paa saa haardt som her i dette Lovforslag at tale om at straffe dem, som man mener, man er berettiget til at straffe, naar de ikke ere saaledes, som man mener, de skulle være. At forlange Engle i Arbejdernes Skikkelse under det System, vi nu have, er man ikke berettiget til,